

Załącznik
do uchwały nr .../.../....
Rady Powiatu Słupskiego
z dnia2015 roku

**PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE
SŁUPSKIM NA LATA 2016 - 2018**

Słupsk 2015

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. REKOMENDACJE DLA PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE SŁUPSKIM NA LATA 2016-2018	4
3. DIAGNOZA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE SŁUPSKIM	5
4. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	11
5. REALIZATORZY PROGRAMU	16
6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	16
7. MONITORING	19

1. Wprowadzenie

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Nie jest ona rozumiana jedynie jako rezultat choroby, czy uszkodzenia ciała, ale stanowi wynik napotkanych w środowisku barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych. Stwarzane przeszkody uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym korzystanie w pełni ze swoich praw i pozbawiają możliwości swobodnego funkcjonowania w środowisku. Specyfika oczekiwań i potrzeb osób niepełnosprawnych wymaga inicjowania i realizowania wielu działań, które stworzą im warunki do rozwoju, zmotywują do aktywności oraz zwiększą szanse na pełnoprawne funkcjonowanie w środowisku.

Realizując obowiązek wynikający z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakładający na powiat obowiązek opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku podjęło inicjatywę opracowania niniejszego programu. Jest on również kontynuacją i rozwinięciem wcześniej podjętych przez powiat działań na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. programu obowiązującego do 2015 roku.

Formułując cele i kierunki działań wobec osób niepełnosprawnych uwzględniono propozycje złożone przez jednostki organizacyjne powiatu słupskiego działające w tym obszarze. W pracach związanych z opracowaniem programu wzięły udział następujące osoby:

1. Urszula Dąbrowska – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
2. Justyna Rudowska – Błażek – starszy specjalista w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
3. Tomasz Jusiewicz – podinspektor ds. polityki społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Słupsku,
4. Anna Jagiełło – pośrednik pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Słupsku,
5. Jolanta Kamińska – dyrektor Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Słupsku,
6. Renata Wismont – przewodnicząca Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Słupsku, prezes Stowarzyszenia Przyjaciół „Dajmy Im Radość”,

7. Krystyna Oczachowska – wiceprzewodnicząca Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Słupsku, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Główczych,
8. Ewa Roszyk – sekretarz Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Słupsku, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słupsku,
9. Magdalena Danielewicz – członek Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Słupsku,
10. Grażyna Gazicka – nauczyciel w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Damnicy,
11. Lidia Dalecka – pracownik socjalny w Domu Pomocy Społecznej w Lubuczewie,
12. Alina Krzywdzińska – pracownik socjalny w Domu Pomocy Społecznej w Machowinie,
13. Urszula Szymańska – pracownik socjalny w Domu Pomocy Społecznej w Machowinku.

Program na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2016 - 2018 określa kierunki polityki społecznej powiatu słupskiego wobec osób niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Ma on na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat słupski.

2. Rekomendacje dla Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2016 - 2018

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2016 - 2018 wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Rządowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich integracji ze społeczeństwem z dnia 5 października 1993 roku,
- Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych uchwaloną dnia 1 sierpnia 1997 roku,
- Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych ratyfikowaną 6 grudnia 2012 roku,
- Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych województwa pomorskiego na lata 2014 – 2020,
- Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu słupskiego na lata 2013 – 2020.

3. Diagnoza niepełnosprawności w powiecie słupskim

Zdiagnozowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności jest niezwykle trudnym procesem, ze względu na brak aktualnych danych, a co za tym idzie miarodajnych statystyk. Przedstawiony poniżej obraz jedynie częściowo oddaje kwestie niepełnosprawności w powiecie. Ostatnie szczegółowe dane dotyczące wskaźników niepełnosprawności, które pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 rok wskazują, że liczba osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim wynosiła 11033, co stanowiło 12,02 % ogółu mieszkańców powiatu - nieznacznie przeważali mężczyźni.

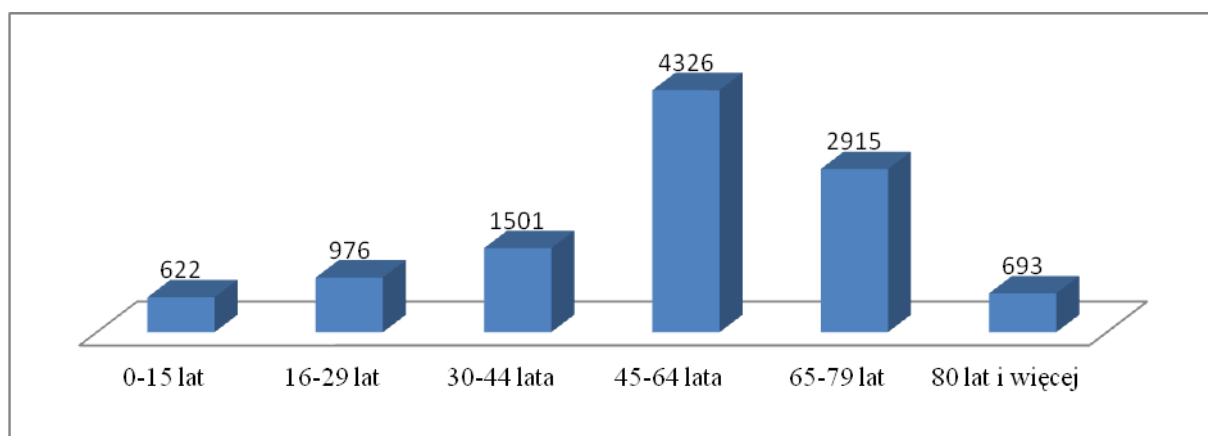
Tabela 1. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim w stosunku do ogółu mieszkańców powiatu w 2002 roku

	Liczba ludności	Liczba osób niepełnosprawnych	Udział procentowy
Ogółem	91787	11033	12,02
Kobiety	45981	5444	11,84
Mężczyźni	45806	5589	12,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Zdecydowana większość niepełnosprawnych w powiecie słupskim to osoby w wieku od 45 do 64 roku życia. Stanowią one 39,2 % ogółu liczby osób niepełnosprawnych. Najmniejszą grupę stanowią dzieci do 15 roku życia (5,64 %).

Wykres 1. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim w podziale na grupy wiekowe (wg danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności z 2002 r.)

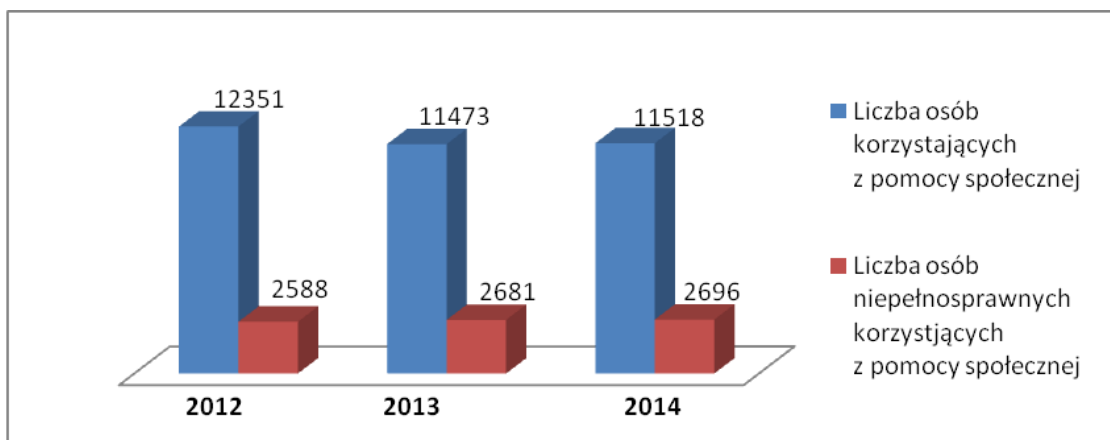

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Znaczny odsetek osób niepełnosprawnych korzysta z pomocy społecznej. Jak wynika z danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku ponad 30 % korzystało ze wsparcia instytucji pomocowych. W badanych latach odnotowano tendencję wzrostową liczby osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej. W roku 2014 na 11518 osób

korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, aż 23,41 % stanowiły osoby niepełnosprawne.

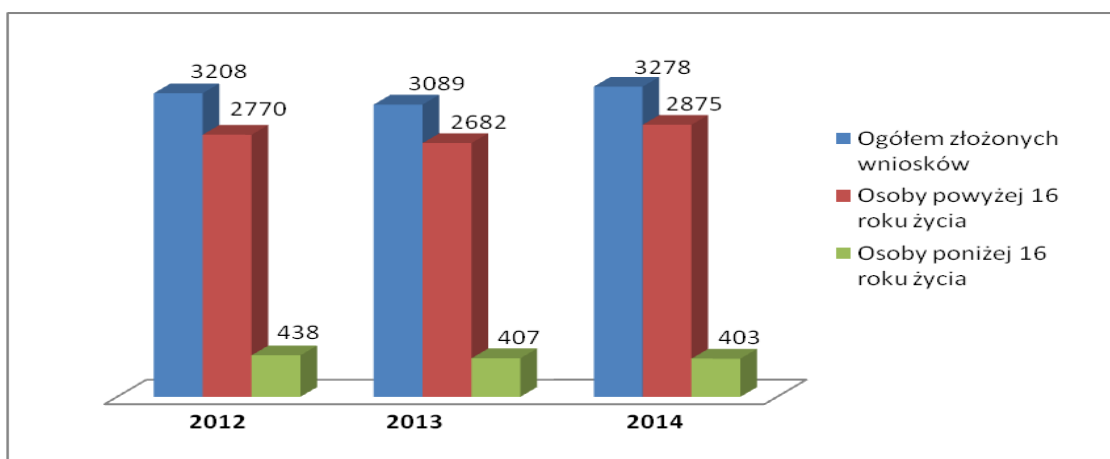
Wykres 2. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu korzystających z pomocy społecznej z powiatu słupskiego w latach 2012 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z powiatu słupskiego.

Mieszkańcy powiatu słupskiego, korzystający z systemu orzecznictwa, obsługiwani są przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Słupsku. W 2014 roku do zespołu wpłynęło 3278 wniosków – 6,1 % więcej niż w 2013 roku i o 2,2 % więcej niż w 2012 roku. We wszystkich analizowanych latach ponad 80 % wniosków złożyły osoby powyżej 16 roku życia. Należy zaznaczyć, że osoby poniżej 16 roku życia stanowią najmniejszą grupę osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim.

Wykres 3. Liczba złożonych wniosków przez mieszkańców powiatu słupskiego w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w latach 2012 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Tabela 2. Liczba i cel złożenia wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności przez osoby powyżej 16 roku życia, w latach 2012 – 2014

Lp.	Cel złożenia wniosków	Liczba wniosków		
		2012	2013	2014
1.	Odpowiednie zatrudnienie	1038	979	1055
2.	Szkolenia	2	0	1
3.	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	3	4	7
4.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	161	192	170
5.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	805	768	1139
6.	Zasiłek pielęgnacyjny	671	687	354
7.	Korzystanie z karty parkingowej	31	25	142
8.	Inne	59	27	7

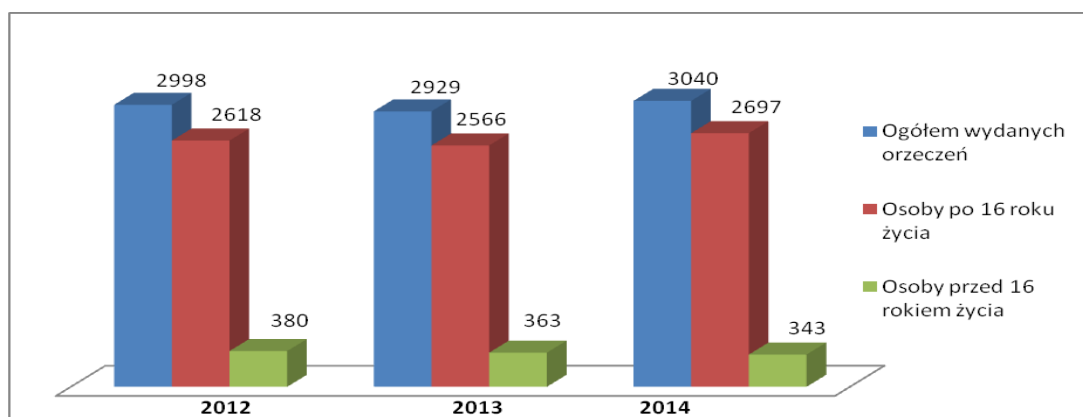
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Tabela 3. Liczba i cel złożenia wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności przez osoby poniżej 16 roku życia, w latach 2012 – 2014

Lp.	Cel złożenia wniosków	Liczba wniosków		
		2012	2013	2014
1.	Zasiłek stały	66	91	79
2.	Zasiłek pielęgnacyjny	370	314	319
3.	Inne (zamieszkiwanie w oddzielnym pokoju lub dodatkowy urlop wychowawczy dla rodzica)	2	2	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Wykres 4. Liczba wydanych orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w latach 2012 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Z roku na rok rośnie liczba wydanych orzeczeń. W roku 2014 wydano ich o 3,79 % więcej niż w roku 2013. Maleje liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia.

Do zadań Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej należy m.in. wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, a także opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń i opinii przez Zespół orzekający Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Słupsku w latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015

Lp.	Rodzaj orzeczenia lub opinii	Rok szkolny			
		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
1.	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym:	159	135	144	126
	Niesłyszący i słabo słyszący	11	13	12	11
	Niewidomi i słabo widzący	21	17	9	12
	Autyzm	11	21	17	25
	Niepełnosprawność ruchowa	3	8	7	10
	Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	66	43	59	38
	Upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym i znacznym	38	18	25	21
	Niepełnosprawności sprzężone	9	15	15	9
2.	Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	12	11	3	13
3.	Opinie o wczesnym wspomaganie rozwoju	23	22	27	23
Łączna liczba wydanych orzeczeń i opinii		194	168	174	162

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku.

We wszystkich analizowanych latach, największy udział w ogólnej liczbie wydanych orzeczeń mają orzeczenia wydane z tytułu upośledzenia umysłowego. W badanym okresie znacząco zmalała liczba orzeczeń wydawanych dla dzieci niewidomych i słabo widzących. Na liczbę wydanych orzeczeń wpływ mają: etapy edukacji, okres na jaki wydane zostało poprzednie orzeczenie, zmiana miejsca edukacji dziecka.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku. Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwienie takim osobom uczestnictwa w życiu społecznym poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych oraz likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji.

W ramach środków otrzymywanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku udziela osobom niepełnosprawnym dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz do pobytu na turnusach rehabilitacyjnych.

Tabela 5. Udzielone dofinansowanie osobom niepełnosprawnym z powiatu słupskiego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku w latach 2012 – 2014

Forma dofinansowania	2012		2013		2014	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)
Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt	573	469 207,00	535	494 572,00	613	507 476,00
Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	479	409 205,00	279	241 933,00	328	294 477,00
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	141	289 464,00	57	145 165,00	58	136 638,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

W 2014 roku na rehabilitację społeczną wypłacono o 6,45 % więcej środków niż w roku 2013 i o 19,63 % mniej niż w roku 2012. W 2013 roku powiat otrzymał bowiem znacznie mniej środków niż w 2012 roku. W 2014 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku wpłynęło 1297 wniosków o pomoc – zrealizowano 1031 (79,49 %), w 2013 wpłynęło 1226 wniosków – zrealizowano 871 (71,04 %), w 2012 wpłynęło 1296 wniosków – zrealizowano 1193 (92,05 %).

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku. Celem rehabilitacji zawodowej jest ułatwienie takim osobom uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

W ramach środków otrzymywanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku udziela dofinansowania osobom niepełnosprawnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz szkoleń, a także zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 6. Udzielone dofinansowanie osobom niepełnosprawnym z powiatu słupskiego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku w latach 2012 – 2014

Forma dofinansowania	2012		2013		2014	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)
Rozpoczęcie działalności gospodarczej	2	80 000,00	0	0	0	0
Zwrot wyposażenia stanowisk pracy	0	0	1	40 000,00	1	40 000,00
Finansowanie szkoleń	23	33 467,00	9	25 000,00	8	29 726,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

W 2014 roku na rehabilitację zawodową wypłacono o 7,27 % więcej środków niż w roku 2013 i o 38,55 % mniej niż w roku 2012, co wiązało się z mniejszymi środkami otrzymanymi z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wspieranie aktywizacji osób niepełnosprawnych finansowane było też ze środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2012 roku powiat słupski przystąpił do realizacji programu pilotażowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pn. „Aktywny samorząd”. Głównym jego celem było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Początkowo zakres pomocy obejmował likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową (likwidacja bariery transportowej, barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, barier w poruszaniu się), pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. Od 2013 roku program obejmuje dodatkowo pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 7. Udzielone dofinansowanie osobom niepełnosprawnym z powiatu słupskiego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu „Aktywny samorząd” w latach 2012 – 2014

Forma dofinansowania	2012		2013		2014	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)
Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	18	65 777,03	14	100 457,30	18	117 065,50
Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	0	0	63	105 913,00	72	158 359,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

W 2014 na realizację programu „Aktywny samorząd” wypłacono o 33,46% więcej środków niż w roku 2013 i o 76,12% więcej niż w roku 2012. Spowodowane to było rozszerzeniem programu o moduł dotyczący pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym oraz większą liczbą złożonych wniosków.

4. Cele szczegółowe i kierunki działań

Celem ogólnym Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2016 - 2018 jest tworzenie warunków do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Cele szczegółowe to:

- 1) Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych;
- 2) Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji;
- 3) Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- 4) Podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;
- 5) Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych;
- 6) Podniesienie świadomości społecznej z zakresu praw osób niepełnosprawnych;
- 7) Zapewnienie wysokiego poziomu usług dla osób niepełnosprawnych przebywających w domach pomocy społecznej;
- 8) Zwiększenie współpracy powiatu słupskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Opis kierunków działań w ramach celów szczegółowych przedstawia poniższa tabela.

Nr celu	Nazwa i opis celu	Kierunki działań
Cel 1	Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Przystąpienie powiatu do programów PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> a) likwidację bariery transportowej, b) likwidację barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym, c) likwidację barier w poruszaniu się, d) pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, e) pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym; 2) Przystąpienie powiatu do programów PFRON mających na celu wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej, w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> a) likwidację barier w urzędach, placówkach edukacyjnych oraz środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, b) tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych, c) likwidację barier transportowych, d) utworzenie warsztatów terapii zajęciowej, d) pozyskanie dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji; 3) Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

<p>Cel 2</p>	<p>Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji</p>	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych; 2) Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny; 3) Utworzenie warsztatów terapii zajęciowej.
<p>Cel 3</p>	<p>Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym</p>	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych; 2) Finansowanie kosztów uczestnictwa osób niepełnosprawnych z powiatu słupskiego w warsztatach terapii zajęciowej; 3) Umożliwienie dostępu do rehabilitacji dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej; 4) Realizację projektów mających na celu podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze środowiskiem.
<p>Cel 4</p>	<p>Podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</p>	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Diagnozowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w celu określenia ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych; 2) Udzielanie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wdrażanie nowych metod terapii; 3) Wspomaganie kadry placówek oświatowych w zakresie rozpoznawania potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz indywidualizacji procesu nauczania i wychowania; 4) Wspomaganie placówek oświatowych w zakresie realizacji zadań profilaktycznych, w tym profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci

		<p>i młodzieży niepełnosprawnej;</p> <p>5) Udzielanie pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych;</p> <p>6) Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców i nauczycieli;</p> <p>7) Integrację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ze środowiskiem rówieśniczym;</p> <p>8) Pomoc w realizacji zadań wychowawczych, edukacyjnych oraz związanych z podtrzymywaniem tradycji narodowych i szkolnych.</p>
<p>Cel 5</p>	<p>Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych</p>	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <p>1) Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy;</p> <p>2) Pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe;</p> <p>3) Tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do udziału w projektach współfinansowanych ze środków EFS w projektach własnych i realizowanych w partnerstwie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi;</p> <p>4) Finansowanie form aktywizacji osób niepełnosprawnych ze środków PFRON, EFS i FP;</p> <p>5) Udzielanie wsparcia i pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;</p> <p>6) Podejmowanie działań w kierunku zatrudniania absolwentów SOSW w Damnicy z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym</p>

		<p>i umiarkowanym;</p> <p>7) Wdrażanie uczniów SOSW w Damnicy do rozwijania zaradności życiowej i wykorzystywania własnych uzdolnień artystycznych do planowania pracy zarobkowej (mała przedsiębiorczość).</p>
Cel 6	Podniesienie świadomości społecznej z zakresu praw osób niepełnosprawnych	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym; 2) Prowadzenie zajęć edukacyjnych oraz poradnictwo w ramach Edukacyjnego Centrum Konsultacji z zakresu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym.
Cel 7	Zapewnienie wysokiego poziomu usług dla osób niepełnosprawnych przebywających w domach pomocy społecznej	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Doposażenie punktów bibliotecznych w domach pomocy społecznej poprzez zakup audiobooków dla osób niedowidzących oraz niepełnosprawnych intelektualnie; 2) Udział mieszkańców domów pomocy społecznej w imprezach integracyjnych, sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych; 3) Szkolenie pracowników domów pomocy społecznej w zakresie praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami; 4) Szkolenie pracowników domów pomocy społecznej w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, komunikacji interpersonalnej; 5) Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień mieszkańców domów pomocy społecznej.
Cel 8	Zwiększenie współpracy powiatu słupskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	<p>Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zlecenie fundacjom i organizacjom pozarządowym zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych; 2) Organizację Powiatowego Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych wraz

		<p>z wręczeniem statuetek „Daję Radość” osobom, instytucjom, przedsiębiorstwom i organizacjom pozarządowym zaangażowanym w działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;</p> <p>3) Współpracę z organizacjami pozarządowymi w opracowaniu i realizowaniu programów na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.</p>
--	--	---

5. Realizatorzy programu

Realizatorami Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2016 - 2018 będą jednostki organizacyjne powiatu oraz organizacje pozarządowe, w tym:

- Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Słupsku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marynarza Polskiego w Damnicy,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupsku,
- Dom Pomocy Społecznej w Machowinie,
- Dom Pomocy Społecznej w Lubuczewie,
- Dom Pomocy Społecznej w Machowinku,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

6. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania działań określonych w programie będą środki finansowe:

- powiatu słupskiego,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Funduszu Pracy,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- innych programów i grantów.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wydatków związanych z realizacją działań zaplanowanych w ramach Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2016 – 2018.

Nr celu szczegółowego	Przewidywane nakłady na realizację programu w zł		
	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Cel 1	200 000	200 000	200 000
Działanie 1 - Przystąpienie powiatu do programów PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych i pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	<i>Realizacja programu celowego PFRON pn. „Aktywny Samorząd” – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz</i>		
Działanie 2 - Przystąpienie powiatu do programów PFRON mających na celu wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej	<i>Realizacja programu celowego PFRON pn. „Wyrównywanie różnic między regionami” – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz</i>		
Działanie 3 - Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	200 000	200 000	200 000
Cel 2	950 000	950 000	950 000
Działanie 1 - Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	300 000	300 000	300 000
Działanie 2 - Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	450 000	450 000	450 000
Działanie 3 – Dofinansowanie utworzenia warsztatów terapii zajęciowej	200 000	200 000	200 000
Cel 3	164 254	575 254	575 254
Działanie 1 – Dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych	20 000	20 000	20 000
Działanie 2 – Finansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców powiatu słupeckiego w warsztatach terapii zajęciowej	50 964	461 964	461 964
Działanie 3 – Umożliwienie dostępu do rehabilitacji dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej	73 290	73 290	73 290
Działanie 4 – Realizację projektów mających na celu podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze środowiskiem	20 000	20 000	20 000
Cel 4	11 440	11 440	11 440
Działanie 1 – Diagnozowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w celu określenia ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP</i>		
Działanie 2 – Udzielanie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wdrażanie nowych metod terapii	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP</i>		
Działanie 3 – Wspomaganie kadry placówek oświatowych w zakresie rozpoznawania potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz indywidualizacji procesu nauczania i wychowania	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP</i>		
Działanie 4 – Wspomaganie placówek oświatowych w zakresie realizacji zadań profilaktycznych, w tym profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP</i>		
Działanie 5 – Udzielanie pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP</i>		
Działanie 6 – Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców i nauczycieli	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP</i>		

Działanie 7 – Integracja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ze środowiskiem rówieśniczym	8 640	8 640	8 640
Działanie 8 – Pomoc w realizacji zadań wychowawczych, edukacyjnych i w podtrzymywaniu tradycji narodowych i szkolnych	2 800	2 800	2 800
Cel 5	250 000	260 000	270 000
Działanie 1 – Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PUP</i>		
Działanie 2 – Pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PUP</i>		
Działanie 3 – Stwarzanie osobom niepełnosprawnych warunków do udziału w projektach współfinansowanych ze środków EFS	50 000	60 000	70 000
Działanie 4 – Finansowanie form aktywizacji osób niepełnosprawnych ze środków PFRON, EFS i FP	200 000	200 000	200 000
Działanie 5 – Udzielanie wsparcia i pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP, SOSW</i>		
Działanie 6 – Podejmowania działań w kierunku zatrudniania absolwentów SOSW z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym i umiarkowanym	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych SOSW</i>		
Działanie 7 – Wdrażanie uczniów SOSW do rozwijania zaradności życiowej i planowania pracy zarobkowej	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych SOSW</i>		
Cel 6			
Działanie 1 – Poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR, PUP, PPP, SOSW</i>		
Działanie 2 - Prowadzenie zajęć edukacyjnych i poradnictwo w ramach ECK dla osób niepełnosprawnych	<i>Koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych SOSW</i>		
Cel 7	26 750	25 250	23 750
Działanie 1 – Dopuszanie punktów bibliotecznych w domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych	250	250	250
Działanie 2 – Udział mieszkańców dps w imprezach integracyjnych, sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych	16 000	12 000	12 000
Działanie 3 – Szkolenie pracowników dps w zakresie praw mieszkańca oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy	3 000	4 500	3 000
Działanie 4 – Szkolenie pracowników dps w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, komunikacji interpersonalnej	3 000	3 000	3 000
Działanie 5 – Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień mieszkańców dps	4 500	5 500	5 500
Cel 8	35 500	35 500	35 500
Działanie 1 - Zlecenie fundacjom i organizacjom pozarządowym zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	30 000	30 000	30 000
Działanie 2 - Organizacja Powiatowego Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych wraz z wręczeniem statuetek „Daję Radość”	5 500	5 500	5 500
Działanie 3 - Współpraca z organizacjami pozarządowymi w opracowaniu i realizowaniu programów na rzecz rehabilitacji zawodowej społecznej osób niepełnosprawnych	<i>koszt niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR, PUP, SOSW,</i>		

Wysokości środków na realizację programu w poszczególnych latach może ulec zmianie, ponieważ środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywane samorządom powiatowym na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz programy celowe ustalane są na bieżąco przez Fundusz. Wysokość środków z budżetu powiatu, przekazywana tytułem uczestnictwa

niepełnosprawnych mieszkańców powiatu słupskiego w warsztatach terapii zajęciowej, uzależniona jest od liczby uczestników w danym roku oraz średniego kosztu utrzymania uczestnika określonego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pozyskanie środków pozabudżetowych będzie możliwe w wyniku ubiegania się o takie środki przez poszczególnych realizatorów programu, w ramach projektów szczegółowych, dotyczących wybranych zagadnień ujętych w programie.

7. Monitoring

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu informacji na temat zrealizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku. Roczne sprawozdanie z realizacji programu, będzie przedkładane Radzie Powiatu Słupskiego przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku i będzie integralną częścią corocznego sprawozdania z działalności Centrum.